

Vergaderjaar 2025–2026

36 045

Situatie in Oekraïne

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 295

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ASIEL EN MIGRATIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 19 mei 2026

Met deze brief wordt ingegaan op diverse onderzoeksrapporten op het terrein van Oekraïense ontheemden.

Eindrapport onderzoek reismotieven Oekraïense ontheemden

Bureau Regioplan heeft onderzoek gedaan naar kenmerken, reisroute en motieven van ontheemden uit Oekraïne die zich in 2025 bij aankomst in Nederland melden bij een crisishulpverleningslocatie (hierna: CNO). Het onderzoeksrapport «Eindrapport onderzoek reismotieven Oekraïense ontheemden» treft u aan in de bijlage.

Het doel van het onderzoek was om het inzicht te vergroten ten aanzien van onder meer het profiel en de gezinssamenstelling, motieven om Oekraïne te verlaten, de afgelegde reisroute en motieven om in Nederland bescherming aan te vragen.

De inzichten uit dit rapport worden benut bij de ontwikkeling van het langetermijnbeleid voor de ontheemden uit Oekraïne en zijn daarnaast onder meer nuttig in relatie tot het huidige benodigde opvanglandschap. Aangezien slechts een deel van de instroom via de CNO's plaatsvond, biedt dit rapport een gedeeltelijk beeld van de groep ontheemden die in de periode van het onderzoek bescherming heeft aangevraagd in Nederland. De totale instroom van ontheemden met een Oekraïense nationaliteit in 2025 was 28.420 personen. De totale instroom op de CNO-locaties was in 2025 7.840 personen. Er zijn voor dit onderzoek in totaal 1.752 vragenlijsten ingevuld.

Samenvatting

Het onderzoek laat zien dat de slechte veiligheidssituatie in Oekraïne de belangrijkste reden is om te vertrekken. Daarnaast zijn aangescherpte wet- en regelgeving, de slechte economische omstandigheden en hereniging met familie belangrijke motieven. In de tweede helft van 2025 neemt het

aandeel jongeren tussen 18–25 jaar in de instroom toe. Dit heeft waarschijnlijk te maken met het feit dat het deze leeftijdscategorie werd toegestaan om het land te verlaten vanaf de zomermaanden.

Ongeveer 60% van de respondenten in het onderzoek komt direct naar Nederland vanuit Oekraïne. Ongeveer 40% (N=709) reist via andere landen. Van de 40% die op doorreis is geweest, verbleef ongeveer 40% langer dan een jaar in dat andere land, waarbij Polen en Duitsland het meest genoemd werden. Vanaf juli 2025 geeft ongeveer 70% van de respondenten die op doorreis zijn geweest (ca 145 personen; N=209) aan geen gebruik te hebben gemaakt van opvang en voorzieningen op grond van de Richtlijn Tijdelijke Bescherming in dat andere land.

Op de vraag wat de motieven zijn om bescherming in Nederland aan te vragen, laat het onderzoek zien dat contacten en/of familie, werkmogelijkheden en opvangmogelijkheden de belangrijkste redenen zijn. Contacten en/of familie in Nederland wordt in de looptijd van het onderzoek steeds belangrijker. Wat betreft werkmogelijkheden is er een vrij stabiel beeld te zien. Uit het onderzoek komt naar voren dat het beeld is dat werk voldoende beschikbaar is, dat er een goed salaris wordt geboden en dat er sprake is van goede werkomstandigheden.

Factsheet WODC in het kader van het LOCOV onderzoek over verblijf en terugkeer van ontheemden uit Oekraïne

Op maandag 11 mei publiceerde het WODC in het kader van het LOCOV onderzoek een factsheet over verblijf en terugkeer van ontheemden uit Oekraïne. Dit factsheet is het eerste gepubliceerde onderzoek op basis van de data verzameld tussen september 2025 en december 2025 en biedt daarmee een actueel en uitgebreid inzicht in intenties van ontheemden ten aanzien van verblijf en terugkeer. De resultaten van het onderzoek worden betrokken bij de verdere uitwerking van het langetermijnbeleid Oekraïne waarover uw Kamer nader zal worden geïnformeerd.

Rapporten Instituut Clingendael over beschermingsopdracht ontheemden Oekraïne

Op maandag 11 mei publiceerde instituut Clingendael de rapporten *Between War and Return: Scenarios for the Future of Ukraine and Its Refugees* en *Tijdelijk ontheemd of definitief vertrokken? De dilemma's van Oekraïense ontheemden*. Dit onderzoeksrapport betreft een rapportage in een reeks onderzoeken naar de beschermingsopdracht van Nederland ten aanzien van ontheemden uit Oekraïne. In deze reeks onderzoekt Clingendael de ontwikkelingen op het gebied van migratie-intenties en terugkeermogelijkheden naar Oekraïne, doormigratie binnen de Europese Unie en vestiging in en terugkeer vanuit Nederland. Het rapport *Between War en Return* gaat specifiek in op vier scenario's ten aanzien van de ontwikkelingen in Oekraïne en, als gevolg daarvan, verwachtingen ten aanzien van verblijf en terugkeer van ontheemden in Nederland. Beide rapporten treft u als bijlage bij deze brief. Het instituut Clingendael zal, in opdracht van het Ministerie van JenV, de beschermingsopdracht voor Nederland tot maart 2027 blijven onderzoeken. Het volgende rapport volgt naar verwachting rond deze zomer.

De Minister van Asiel en Migratie,
G. van den Brink